

سیاست جدید سپاه در تنگه هرمز



کوروش احمدی

دیپلمات‌پیشین

شرایط در تنگه هرمز طی حدود یک ماه گذشته به‌گونه‌ای بوده که می‌توان از آن به‌عنوان تحولی در قیاس با گذشته یاد کرد. در این دوره، شاهد تحرکات نظامی بسیار بیشتری از جانب ایران نسبت به دوره قبل بوده‌ایم. از اواسط شهریور تقریباً به‌طور متوسط هر روز یک کشتی مورد اصابت قرار گرفته و تعداد اصابت‌ها از اوایل هفته گذشته بیشتر هم شده است. این در حالی است که از سوی دیگر شاهد تحرک یا واکنشی از سوی نظامیان آمریکایی در قبال حملات به کشتی‌ها نیستیم. یکی از سخنگویان غیررسمی ایرانی اخیراً در یک فایل صوتی ابتکار و خلاقیت نیروی دریایی سپاه و ناتوانی طرف مقابل از هرگونه واکنش را دلیل این تحول مهم دانسته است. مقامات ایرانی از اواسط شهریور شروع به اعلام سیاست جدیدی در قبال تنگه کرده بودند. سردار محسن رضایی در آن تاریخ از طرحی تحت عنوان «محاصره‌کردن محاصره» و «ایجاد محدوده ممنوعه»، از خط محاصره آمریکا تا داخل خلیج فارس، برای تحریم کشتی‌های متخلف سخن گفت. در ۱۷ مهر فرماندهی نیروی دریایی سپاه اعلام کرد: «من بعد بر خورد با شناورهای متخلف محدود به تنگه هرمز نخواهد بود و هر شناوری از معبر غیرمجاز عبور کند، در سراسر منطقه تحت تعقیب قرار می‌گیرد و تنبیه آن قطعی خواهد بود». اعلام خبر حملاتی به کشتی‌ها در قطر و فجیره در روزهای بعد حاکی از اجرایی‌شدن این رویکرد جدید سپاه بود. همچنین نیروی دریایی سپاه در ۱۸ مهر اعلام کرد: «تمام کشتی‌ها در محدوده تنگه هرمز که سامانه‌های شناسایی خود را خاموش کنند، به‌عنوان متخاصم شناسایی و با آنها به‌شدت برخورد خواهد شد». سپاه همچنین در روزهای اخیر گزارش‌هایی از هدف قرارگرفتن کشتی‌ها یا برخورد کشتی‌ها با مین منتشر کرده است.

۳۳۰	
ادامه در صفحه ۶	

یادداشت

هشدار کافی نیست

تاب‌آوری باید از خانه آغاز شود



امیراحمدششگر

نیمه‌شب، پیام هشدار بارندگی شدید روی تلفن همراه یک خانواده ظاهر می‌شود؛ اما پرسش‌های اصلی بی‌پاسخ می‌ماند: آیا باید خودرو را از زیرزمین خارج کرد؟ جریان برق یا گاز را بیست؟ سالمند خانواده را به جای دیگری برد؟ مسیر امن کدام است و چه زمانی پیام بعدی منتشر خواهد شد؟ اگر هشدار فقط نام مخاطره را اعلام کند و به تصمیم قابل اجرا نرسد، بیش از آنکه امنیت ایجاد کند، اضطراب تولید می‌کند. ۱۳ اکتبر برابر با ۲۱ مهر، «روز جهانی کاهش خطر بلایا» است. سازمان ملل شعار سال ۲۰۲۴ را «تاب‌آوری از خانه آغاز می‌شود» انتخاب کرده است؛ شعلاری که خانه را نه‌فقط محل وقوع خسارت، بلکه نخستین حلقه پیشگیری، آمادگی و اقدام معرفی می‌کند. سند مفهومی امسال تصریح می‌کند هشدار زمانی شکست می‌خورد که به خانوار نرسد، فهمیده نشود یا به اقدام نیبجامد. این تأکید برای ایران معنایی فراتر از یک مناسبت تقویمی دارد. ایران هم‌زمان با زمین‌لرزه، سیل، خشک‌سالی، فرونشست زمین، گردوغبار و مخاطرات اقلیمی روبه‌رو است. در چنین محیطی، مسئله فقط توان پیش‌بینی نیست؛ مسئله اصلی فاصله میان «دانستن خطر» و تغییر رفتار پیش از وقوع خسارت، است. هشدار هواشناسی، گزارش لرزه‌خیزی یا نقشه فرونشست زمانی ارزش عمومی پیدا می‌کند که به تصمیمی درباره ساخت‌وساز، تخلیه، بودجه، بیمه، تداوم خدمات و رفتار خانوار متصل شود. در جهان پیشرفت‌هایی رخ داده است. گزارش ۲۰۲۵ سازمان جهانی هواشناسی می‌گوید ۱۱۹ کشور، معادل ۶۰ درصد کشورها، وجود سامانه هشدار زودهنگام چندمخاطره‌ای را گزارش کرده‌اند؛ رقمی که طی یک دهه بیش از دو برابر شده است. با این حال، داشتن سامانه‌ها برخورداری از زنجیره کامل هشدار یکسان نیست.

پیش‌بینی دقیق اگر به آخرین خانه، مدرسه، بیمارستان یا کارگاه نرسد، یما مخاطب نداند چه کند، هنوز یک ظرفیت فنی ناقص است.

۳۳۰	
ادامه در صفحه ۴	

۳۳۰	
سه‌شنبه ۲۱ مهر ۱۴۰۵	
۲ جمادی‌الاول ۱۴۴۸	
۱۳ اکتبر ۲۰۲۶	
سال بیست‌وسوم	
شماره ۵۴۹۹	
۴۰ هزار تومان	
۸ صفحه	

روزنامه

در «شرق» امروز می‌خوانید:

وزیر نفت تراز؛ تخصص، تجربه و توان عبور از بحران

مسافر کنجکاو یا سیاست مدار مداخله‌گر • زلنسکی: روسیه آتش بس ترامپ را نقض کرد

رئیس جمهوری با اشاره به هزینه‌های حمل‌ونقل بنزین و تفاوت آن با قیمت عرضه عنوان کرد:

برگزاری انتخابات در اردیبهشت؛ چالش‌ها و فرصت‌ها

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند



سیدعلی طباطبایی

استادادانشگاه

حرکت شما منجر به وضعیت بغرنج‌تری شود که در انتظار آن نیستید یا برایتان مطلوبیت کمتری دارد و شاید شما را در معرض ریسک بزرگ‌تری قرار دهد؛ اما چون نوبت حرکت شماسـت و مجبور به اتخاذ تصمیم و حرکت هستید، باید حرکت کنید. در این حالت، شما در ابتدا سـاکت می‌مانید، ولی در آخر حرکتی از روی اکراه و اجبار انجام می‌دهید و چه‌بسا آن حرکت، ریسک‌هایی اساسی برای شما در آینده به همراه داشته باشد. بازی استراتژیک ایران و آمریکا را باید «زوگزوانگ» و ایران و آمریکا مجبور به اتخاذ تصمیم باشید؛ چراکه راه دیگری برای شما باقی نمانده باشد. حرکت همراه با اکراه و اجبار در زمان و فضای پر از پیچیدگی و ابهام را در ترمینولوژی بازی شطرنج «زوگزووانگ» (zugzuwang) می‌نامند که کلمه‌ای آلمانی است و در انگلیسی آن را می‌توان حرکت با اکراه و اجبار (compulsoin to move) معنا کرد. در چنین وضعیتی، شاید تصمیم و

یادداشت

محسن خلیلی؛ روح ناآرام توسعه



حسین حقگو

کارشناس اقتصادی

محسن خلیلی رفت. محسن خلیلی عراقی (اراکي) که دوستان و نزدیکان او را محسن‌خان صدا می‌زدند، درگذشت. انسان بزرگی که صرفاً یک فرد (صنعتگر، کارآفرین و...) نبود و نمادی بود از دوران پسامدرسه‌و آخرین بازمانده از نسلی که دهه طلایی اقتصاد و صنعت ایران را یعنی دهه ۴۰ خورشیدی ساختند؛ ازلاجوردی‌ها و حاج‌برخوردارها و حکیم‌زادها و خسروشاهی‌ها و ایروانی‌ها و خیامی‌ها و... . محسن خلیلی نمونه‌ای منحصربه‌فرد از صنعتگری عاشق ایران بود که بیش از هفت دهه در متن اقتصاد و صنعت این سرزمین، فعال و مؤثر بود و به قول خودش راه عاشقی و خدمتگزاری را تداوم بخشید. پیر و پیش‌کسوت صنعت و تشکـل‌گرایي که به اتفاق پدر بنیان‌گذار شرکت بوتان بود و در طول حدود ۷۰ سال فعالیت اقتصادی و تشکلی، موجد خدمات بزرگی در عرصه اقتصاد ملی و توسعه صنعتی کشور شد. کسی که عاشق پیشرفت و توسعه این سرزمین و رهایی مردم رنجیده این کشور از فقر و بیکاری بود و تحقق این هدف را از مسیر صنعتی‌شدن کشور امکان‌پذیر می‌دانست. باوری که بر اساس تجربه زیسته و حضور در متن جامعه و بطن حوادث تاریخی همچون ۲۸ مرداد، در او ایجاد شده بود؛ «در روز کودتا علیه مصدق، در محل کوی دانشگاه در امیرآباد بود که صدای انفجار و شلوغی را شنیدم و به سمت خانه مصدق حرکت کردم. وقتی به خانه مصدق رسیدم، عده‌ای مشغول غارت خانه مصدق بودند و از دیدن این وضع به‌شدت متقلب شدم. گریه‌کنان خودم را از خیابان کاخ به خیابان دربند کوچه خلیلی رساندم. این مسیر شاید سه ساعت طول کشید. من با خود بسیار فکر کردم. از خودم پرسیدم محسن آیا کسانی که منزل مصدق را غارت می‌کردند، آمریکایی بودند؟ پاسخ منفی بود. تمام آنان هم‌وطنان نابخرد خودمان بودند. از دیدن این وضعیت درسی بزرگ آموختم؛ اینکه مردم گرسنه و دچار فقر فرهنگی و غیرمتشکل و پراکنده قابل اتکا نیستند و نمی‌توان با آنان جریان‌ی پایدار برای توسعه و پیشرفت کشور شکل داد و کشور را ساخت». همین حادثه بسیار تلخ و غم‌انگیز ایشان را به مسیر صنعت و تولید کشاند و البته با این توجه خاص که چنین پروژه عظیمی یعنی «صنعتی شدن ایران» نیازمند همکاری و همراهی جمعی فعالان اقتصادی در قالب تشکـل‌های اقتصادی و صنعتی است تا این مجموعه ضمن هماهنگی بین خود و کمک به یکدیگر برای حل مسائل و مشکلات حرفه‌ای، زبان مشترک با دولت‌ها را بیابند و بتوانند با دولت‌ها گفت‌وگو کنند؛ چراکه به قول

روزنامه

رئیس جمهوری با اشاره به هزینه‌های حمل‌ونقل بنزین و تفاوت آن با قیمت عرضه عنوان کرد:

برگزاری انتخابات در اردیبهشت؛ چالش‌ها و فرصت‌ها

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

مجلس شورای اسلامی: دولت باید در راستای تحقق اهداف خود تلاش کند

قتل دموکراسی در هند

دردسر «سوسک»‌ها

برای مودی

۴	
صفحه ۴	

برگزیده‌ها

پیامدهای مسدودسازی سیم‌کارت و اختلال

در دسترسی به خدمات دیجیتال

زندگی

در گرو یک سیم‌کارت

۵

نوبل ۲۰۲۴ اقتصاد به مایکل وودفورد و رابرت هال و رشته اقتصاد کلان رسید

شاهکار ثبات پولی

۳

دست‌اندازی سرمایه‌داری انحصارگرا به فرهنگ

بازخوانی بحران

استقلال هنری در فرانسه

۷

در روزگار سخت به هم‌رحم کنیم

یادداشتی از قادر باستانی‌تبریزی

۸

یادداشت

در ستایش ایران



عباس آخوندی

شاهنامه با شمشیر آغاز نمی‌شود، با خرد آغاز می‌شود. بزرگ‌ترین حماسه ایرانیان، پیش از آنکه از پهلوانان و نبردها بگوید، خداوند را «خداوند جان و خرد» می‌خواند. این آغاز تصادفی نیست. در جهان‌بینی فردوسی، جان و خرد دو پایه هستی‌اند و هر قدرتی که این دورا پاس ندارد، دیرپا زود به بیداد می‌گراید. در ماه‌های اخیر، دو بار شنیدیم که سرمستان قدرت، تمدن را با معیاری دیگر می‌سنجند. یک بار شعار سخن از آن رفت که تمدنی‌که‌ن «در یک شب خواهد مرد و دیگر بازخواهد گشت». بار دیگر، بر تپه‌ای در آتن، «خشم و شور و غرور» جوهر تمدن نامیده شد و با ستایش اسکندر و کورتس در جهت جریان تحقیری که متحمل شدند، ایرانیان را «فرقه مرگ» خواندند. این نوشته پاسخ به آن سخنان نیست، چون آن سخنان بیش از آنکه پرسشی تاریخی باشند، ابزار سیاست روز برای روایت‌سازی‌اند. اما فرصتی است برای پرسشی‌که‌ن: ستایش یک تمدن یعنی چه؟ و ایران را با کدام معیار باید ستود؟

تاریخ یک‌سویه نیست

روایت رایج غربی از جنگ‌های یونان و ایران، روایت آزادی در برابر استبداد، از هردوت آغاز شد و در سده نوزدهم به یکی از پایه‌های هویت اروپایی بدل شد. امیرمهدی بدیع در «یونانیان